

Lesbrief Burgerschap — Armoede & samen delen

Bij de inzamelactie van Glazen Huis Woerden, t.b.v. Voedselbank Woerden

Voor de leerkracht · groep 1/2 t/m 8 · ± 20 minuten per groep

WAAR GAAT DIT OVER?

Van 17 t/m 20 december 2026 organiseert Tafelronde 185 Woerden het Glazen Huis Woerden: non-stop radio om geld én eten op te halen voor de Voedselbank Woerden. Ons thema: “Elk kind verdient drie maaltijden per dag.” De Voedselbank bestaat dit jaar 20 jaar, draait volledig op vrijwilligers en helpt elke week honderden mensen in Woerden. Onze school doet mee met een boodschappen-inzameling.

WAT VRAGEN WE VAN U?

- Kort lesje: besteed ongeveer 20 minuten aan het onderwerp armoede met de lesbrief voor uw groep. Alles staat klaar — geen voorbereiding nodig.
- Lijstje mee: geef de kinderen het boodschappenlijstje mee naar huis, zodat gezinnen thuis kunnen bijdragen.

IN DIT PAKKET

Voor elke groep één lesbrief op één A4: met leerdoel (burgerschap), tijdsindeling, een concrete aanpak en de koppeling naar de inzamelactie. De opbouw loopt op in niveau van kleuters (delen & helpen) tot groep 8 (ongelijkheid & actief burgerschap).

Veilig gesprek — mogelijk maken kinderen in uw klas dit van dichtbij mee. Vraag daarom nooit wie thuis weinig geld heeft en laat niemand zich melden. Houd het algemeen (“sommige gezinnen”) en leg de nadruk op samen helpen, niet op “zielig”. Meedoen aan de inzameling is altijd vrijwillig.

PRAKTISCH

- Inzamelperiode: [begindatum] t/m [einddatum] — nader te bepalen.
- Inleveren op school: [plek / bak / lokaal] — nader te bepalen.
- Vragen? [contactpersoon school] of info@glazenhuiswoerden.nl · glazenhuiswoerden.nl

Groep 1 & 2 — Armoede & samen delen

Lesbrief burgerschap · 4–6 jaar (kleuters)

≈ 20 minuten · geen voorbereiding nodig · t.b.v. Voedselbank Woerden

DOEL VAN DEZE 20 MINUTEN

De kinderen weten dat eten belangrijk is en dat je kunt helpen door te delen.

Burgerschap: samen leven, zorgen voor elkaar.

TIJDSINDELING

Kring openen 3 min · praten over eten 7 min · doe-activiteit 7 min · afsluiten 3 min

ZO PAK JE HET AAN

- Openen: in de kring — “Wat heb jij vanmorgen gegeten? Wie lust er brood, pap of fruit?” Laat een paar kinderen vertellen.
- Vertellen: “Eten koop je in de winkel met geld. Soms hebben papa of mama te weinig geld voor genoeg eten. Dan is er de Voedselbank: aardige mensen die een tas met eten klaarmaken, zodat ieder kind toch kan eten.”
- Vraag: “Hoe voel je je als je honger hebt? En als je dan tóch lekker eten krijgt?” (naar: blij, fijn).
- Doe-activiteit — ‘de tas vullen’: noem samen wat er in een tas met eten kan (brood, appel, melk, pasta). Kinderen mogen het natekenen, of leg lege verpakkingen in het midden en laat iedereen om de beurt iets ‘in de tas’ doen.

KOPPELING NAAR DE ACTIE

“Wij gaan samen helpen! Je krijgt een lijstje mee naar huis. Als iedereen thuis één ding meeneemt, vullen we samen een grote tas voor kinderen die het nodig hebben.” Delen = lief zijn.

Veilig gesprek — houd het concreet en positief; niet zielig maken. Kleuters snappen ‘delen’ en ‘helpen’ beter dan het woord ‘armoede’.

Groep 3 — Armoede & samen delen

Lesbrief burgerschap · 6–7 jaar

≈ 20 minuten · geen voorbereiding nodig · t.b.v. Voedselbank Woerden

DOEL VAN DEZE 20 MINUTEN

De kinderen begrijpen dat je eten met geld koopt, dat niet iedereen genoeg geld heeft, en dat de Voedselbank helpt.

Burgerschap: zorg voor je omgeving, solidariteit.

TIJDSINDELING

Openen 3 min · uitleg & gesprek 8 min · activiteit 6 min · afsluiten 3 min

ZO PAK JE HET AAN

- Openen: “Wat kost meer, denk je: een appel of een fiets?” Kort: alles kost geld, en geld verdient je meestal met werken.
- Uitleg: “Soms lukt het even niet — iemand kan niet werken, of alles wordt duurder. Dan is er te weinig geld voor genoeg eten.” Vertel over de Voedselbank Woerden: elke donderdag krijgen gezinnen een tas met eten. Dat bestaat al 20 jaar, en heel veel mensen in Woerden helpen mee.
- Vraag: “Wat zou jij het liefst in zo’n tas vinden?”
- Activiteit — ‘wat hoort in de tas?': laat elk kind 5 dingen tekenen of noemen die je zou meegeven. Kort samen bespreken: eten dat lang goed blijft is handig.

KOPPELING NAAR DE ACTIE

Vertel dat de klas meedoet: iedereen krijgt een boodschappenlijstje mee naar huis, en samen vullen we tassen voor de Voedselbank.

Veilig gesprek — sommige kinderen kennen dit van thuis. Vraag nooit wie, en houd het bij ‘sommige gezinnen’.

Groep 4 — Armoede & samen delen

Lesbrief burgerschap · 7–8 jaar

≈ 20 minuten · geen voorbereiding nodig · t.b.v. Voedselbank Woerden

DOEL VAN DEZE 20 MINUTEN

De kinderen kunnen uitleggen wat 'genoeg' en 'te weinig' betekent en waarom eerlijk delen fijn is.

Burgerschap: eerlijkheid, meedoen, verantwoordelijkheid.

TIJDSINDELING

Openen 4 min · gesprek 8 min · activiteit 5 min · afsluiten 3 min

ZO PAK JE HET AAN

- Openen met een beeld: "Stel je voor: het is pauze en iedereen heeft een tussendoortje, behalve één kind. Wat zou jij doen?" Kort kringgesprek.
- Uitleg: sommige gezinnen hebben niet genoeg geld voor boodschappen. De Voedselbank helpt met eten dat winkels overhouden en anders zou worden weggegooid. Zo helpen ze twee dingen tegelijk: minder verspillen én mensen krijgen te eten.
- Vraag: "Waarom is delen fijn? Hoe voelt geven, en hoe voelt krijgen?"
- Activiteit — 'de slimme tas': kies met de klas 5 producten waar een gezin lang mee doet. Introduceer spelenderwijs: houdbaar, gezond en praktisch.

KOPPELING NAAR DE ACTIE

De klas doet mee met het Glazen Huis: met het boodschappenlijstje halen we samen eten op voor de Voedselbank.

Veilig gesprek — houd het gesprek veilig en algemeen; laat geen kind zich 'melden' en leg de nadruk op samen helpen.

Groep 5 — Armoede & samen delen

Lesbrief burgerschap · 8–9 jaar

≈ 20 minuten · geen voorbereiding nodig · t.b.v. Voedselbank Woerden

DOEL VAN DEZE 20 MINUTEN

De kinderen kennen het begrip 'armoede', weten dat het ook in Nederland en Woerden voorkomt, en kennen de rol van de Voedselbank.

Burgerschap: kennis van de samenleving, solidariteit.

TIJDSINDELING

Feit & startgesprek 5 min · uitleg 7 min · discussie 5 min · afsluiten 3 min

ZO PAK JE HET AAN

- Start met een feit: "In Nederland groeit ongeveer 1 op de 12 kinderen op in armoede." Laat dat even landen — zonder namen te noemen.
- Wat is armoede? niet genoeg geld voor gewone dingen: eten, kleren, of meedoen (sport, een verjaardag). Oorzaken kunnen zijn: werk kwijt, ziekte, of alles wordt duurder. Het is niemands schuld.
- De Voedselbank Woerden: bestaat sinds 2006 (20 jaar!), helpt elke week honderden mensen, draait volledig op vrijwilligers, en gebruikt eten dat anders wordt weggegooid.
- Discussie: "Wat zou jij missen als er thuis weinig geld was?" en "Waarom durven mensen soms niet om hulp te vragen?" (introduceer: schaamte).

KOPPELING NAAR DE ACTIE

Het Glazen Huis van Tafelronde Woerden zamelt in voor de Voedselbank. Onze klas doet mee met het boodschappenlijstje — jullie bijdrage telt echt.

Veilig gesprek — houd cijfers licht en het gesprek algemeen. Het doel is begrip en empathie, geen medelijden.

Groep 6 — Armoede & samen delen

Lesbrief burgerschap · 9–10 jaar

≈ 20 minuten · geen voorbereiding nodig · t.b.v. Voedselbank Woerden

DOEL VAN DEZE 20 MINUTEN

De kinderen begrijpen ‘verborgen armoede’ en schaamte, en kunnen bedenken hoe je helpt zonder te oordelen.

Burgerschap: empathie, perspectief nemen, sociale betrokkenheid.

TIJDSINDELING

Stelling 4 min · uitleg 7 min · tweetalgesprek 6 min · afsluiten 3 min

ZO PAK JE HET AAN

- Start met een stelling (eens/oneens): “Aan iemand kun je zien of hij arm is.” Kort bespreken → meestal niet: armoede is vaak onzichtbaar. Dat noemen we verborgen armoede.
- Waarom onzichtbaar? door schaamte — mensen willen niet ‘zielig’ gevonden worden. Bespreek de Voedselbank Woerden: helpt 488 mensen per week (ook kinderen), anoniem en met respect. En: eten dat overblijft krijgt zo een nuttige bestemming.
- Denk–deel–uit (tweetallen): “Hoe kun je iemand helpen zonder dat het gênant is?” Bijvoorbeeld: iets geven aan de Voedselbank in plaats van rechtstreeks; niet vragen, niet oordelen.

KOPPELING NAAR DE ACTIE

Met het Glazen Huis en het boodschappenlijstje helpen we op een respectvolle manier: we geven aan de Voedselbank, zodat gezinnen anoniem geholpen worden.

Veilig gesprek — benoem schaamte voorzichtig. Sommige kinderen herkennen dit thuis; houd het bij ‘mensen’ en ‘gezinnen’.

Groep 7 — Armoede & samen delen

Lesbrief burgerschap · 10–11 jaar

≈ 20 minuten · geen voorbereiding nodig · t.b.v. Voedselbank Woerden

DOEL VAN DEZE 20 MINUTEN

De kinderen benoemen oorzaken en gevolgen van (kinder)armoede en zien wat mensen én de samenleving kunnen doen.

Burgerschap: maatschappelijke vraagstukken, verantwoordelijkheid, participatie.

TIJDSINDELING

Intro 4 min · mindmap 7 min · stellingen 6 min · afsluiten 3 min

ZO PAK JE HET AAN

- Intro: kinderarmoede betekent niet mee kunnen doen — geen sport, geen schoolreis, geen verjaardag — en vaak stress thuis en minder rust om te leren.
- Mindmap op het bord: maak twee kolommen. OORZAKEN (werkloosheid, ziekte, schulden, stijgende prijzen voor energie en boodschappen, scheiding) en GEVOLGEN (honger, geen nieuwe kleren, je buitengesloten voelen). Benadruk: het is geen schuld of schande.
- Wie helpt? de overheid (toeslagen), de gemeente, én particulier initiatief zoals de Voedselbank en acties als het Glazen Huis van Tafelronde Woerden. De Voedselbank bestrijdt tegelijk voedselverspilling.
- Stellingen (kort debat): “Voedsel dat winkels overhouden zou verplicht naar de Voedselbank moeten.” / “Helpen is de taak van de overheid, niet van gewone mensen.”

KOPPELING NAAR DE ACTIE

Jullie eigen bijdrage via het boodschappenlijstje is actief burgerschap: van praten naar dóen. Samen halen we op voor de Voedselbank.

Veilig gesprek — laat verschillende meningen naast elkaar bestaan; er is geen fout antwoord bij de stellingen.

Groep 8 — Armoede & samen delen

Lesbrief burgerschap · 11–12 jaar

≈ 20 minuten · geen voorbereiding nodig · t.b.v. Voedselbank Woerden

DOEL VAN DEZE 20 MINUTEN

De kinderen kunnen redeneren over ongelijkheid, solidariteit en hun eigen rol als (toekomstig) burger.

Burgerschap: democratische en maatschappelijke waarden, kritisch denken, actief burgerschap.

TIJDSINDELING

Prikkelstelling 4 min · gesprek 7 min · werkvorm 6 min · afsluiten 3 min

ZO PAK JE HET AAN

- Prikkelende stelling: “Iedereen in Nederland krijgt gelijke kansen.” Eens/oneens, korte ronde.
- Kern — het gesprek: verschil tussen ‘gelijk’ en ‘eerlijk’ (kansengelijkheid). Wat betekent armoede voor je toekomst: school, meedoen, keuzes? Ontkracht vooroordelen (‘eigen schuld’, ‘lui’) — meestal gaat het om pech en omstandigheden.
- Maatschappij: rol van overheid, organisaties én burgers. Voorbeeld: Voedselbank Woerden (20 jaar, 100% vrijwilligers, 488 mensen per week, bestrijdt armoede én verspilling) en het Glazen Huis: burgers die zélf iets organiseren.
- Werkvorm (kies één): (a) kort debat op de stellingen, of (b) in groepjes: “Wat zou jij doen als burgemeester voor één dag om armoede kleiner te maken?” → kort plenair delen.

KOPPELING NAAR DE ACTIE

Van denken naar doen: het boodschappenlijstje is jullie concrete daad. Sluit af met: “Wat kun jij, ook ná deze actie, blijven doen?”

Veilig gesprek — daag kritisch denken uit, maar bewaak respect; sommige leerlingen ervaren dit thuis.

